

Diptera.

5. *Contarinia loti* Deg. vormt verdikkingen van de bloemen van *Lotus corniculatus* L.
6. *Cystiphora sonchi* F. Lw., kleine, platte gallen op de bladeren van *Sonchus arvensis* L. In de duinen is deze gal overal verbreid, maar overigens is zij mij slechts van St. Pancras en uit de omgeving van Terneuzen bekend.
7. *Dasyneura affinis* Kieff. Verdikkingen van de bladbases van *Viola canina* L.
8. *Dasyneura* species, kleine gallen aan het einde van de zijtakken van *Galium verum* L. Het materiaal was te gering voor een nauwkeurig onderzoek, maar zeer waarschijnlijk is deze gal identiek met de onder no. 1111 opgegeven gal uit het werk van H. Ross en H. Hedicke.
9. *Dyodiplosis arenariae* Ruebs., vormt verdikkingen aan de bases der bladeren van *Carex arenaria* L. Vaak zitten meerdere gallen dicht bij elkaar. Ook van Ameland is deze gal bekend.
10. *Rhabdophaga heterobia* H. Lw., een soort wilgenroosje aan de toppen van de takken van *Salix repens* L.

Rhynchota.

11. *Livia juncorum* Latr. De bekende bezemvormige gal op *Juncus articulatus* L. en een andere, niet te determineren *Juncus* soort.

Eriophyidae.

12. *Eriophyes galii* Karp. vormt bladrollingen op *Galium verum* L.
13. *Eriophyes galiobius* Can. Bolvormige of ovale vergrotingen van de bloemen van *Galium verum* L.
14. *Eriophyes hippophaëus* Nal. Blaasjes op de bladeren van *Hippophaë Rhamnoides* L.
15. *Eriophyes megacerus* Can. et Mass. Grijsbehaarde prop-pen ontstaan uit de bloeiwijzen van *Mentha aquatica* L.
16. *Eriophyes ononidis* Can. Heksenbezemachtige woekeringen op *Ononis vulgaris* Rouy. ssp. *procurrens* Briq. Evenals de vorige soort zeer algemeen in de duinen.

W. M. DOCTERS VAN LEEUWEN.

Nogmaals *Danaus plexippus* L.

De heer L e m p k e meent (E. B. No. 215 van 1 Mei 1937, p. 322—324) grondige redenen te hebben gehad deze soort op te nemen in zijn *Catalogus der Nederlandsche Macrolepidoptera*, en tevens mede te tellen bij de in ons land waargenomen soorten, al voorziet hij deze ook van een asterisk. Hij kan zich niet laten binden door de opvattingen van zijn

voorgangers, die deze soort niet als zoodanig konden accepteren, daar hij van meening is, dat deze toevallige gast inderdaad in ons land waargenomen is, en dus daarom meegeteld moet worden. Ik meen thans hiertegenover nogmaals te mogen wijzen op hetgeen Dr. Oudemans destijds terecht opmerkte, n.l. dat wij immers niet meer na kunnen gaan om welke verschillende redenen onze geachte voorgangers zulke soorten jaren geleden niet accepteerden.

Dat Dr. Oudemans hier volkomen gelijk heeft gehad, zal thans blijken :

Ik heb toevallig dezen zomer kunnen nagaan onder welke omstandigheden genoemde vlinder destijds gevangen is.

Ik ken persoonlijk Kolonel Muschart te Maastricht. Tot voor kort geleden wist ik niet, dat hij de broeder was van wijlen J. E. Muschart, den gelukkigen vanger van *D. plexippus* in Oct. 1886 te 's-Gravenhage.

Toen ik met hem over deze aangelegenheid sprak, zeide hij zich zeer goed de geheele geschiedenis te herinneren. Zijn broeder J. E. M. was als jongen een ijverige verzamelaar en in 't bezit van een aardige collectie vlinders. Hij woonde in de van Galenstraat in den Haag. Vlak tegenover hem woonde de bloemist Boekesteijn, die aldaar in de van Galenstraat ook een stuk grond had voor zijn kweekerij met eenige broeikassen. Op een zekeren dag in Oct. 1886 zag hij een zeer fraaien vlinder in een van die broeikassen. Hij wist niet beter te doen dan den zoon van zijn overbuurman te waarschuwen, daar hij van diens liefhebberij op de hoogte was. De jeugdige verzamelaar kwam terstond en bemachtigde den fraaien vlinder, waarmee hij bijzonder verheugd was.

Eenige jaren nadat hij zijn studies voltooid had, vertrok J. E. M. als oogarts voor goed naar Curaçao. Zijn collectie bleef in Nederland, beheerd door zijn moeder. Na zijn dood, is de collectie aan een Nederlandsch Museum geschonken. Kolonel M. weet echter niet mede te deelen aan welk Museum.

Deze geschiedenis heeft Snellen destijds wel is waar niet vermeld, ook niet, dat het ex. in kwestie in een broeikas met exotische planten is gevangen en wel midden in de stad, maar gelukkig is het toch nog niet te laat om de ware toedracht van zaken te vernemen, dank zij Kolonel Muschart.

Ik vertrouw hiermede thans ook aangetoond te hebben, dat het nog niet zoo dwaas van de heeren Snellen en Oudemans was, deze soort niet mede te tellen bij de in ons land waargenomen Macro's ; het is dus ook mogelijk, dat genoemde Heeren grondige redenen hebben gehad *Pararge achine* Scop. evenmin mee te tellen, al zeggen zij niet waarom.

Tenslotte wil ik den heer Lempke nog op één onjuistheid opmerkzaam maken. Hij beweert n.l. dat de ± 100 ex. *plexippus* in Engeland bemachtigd, natuurlijk niet uit Amerika afkomstig zijn, doch zeer waarschijnlijk van de Kanarische eilanden.

De Heer P i e r c e deelde mij mede, dat alle Britsche exemplaren van het zuivere Noord-Amerikaansche type zijn en zeer zeker niet tot de locale rassen van de Afrikaansche eilanden behooren. Verder is men thans in Engeland van meening, dat deze exemplaren destijds met schepen mee gekomen zijn. Er is zelfs waargenomen hoe deze soort in Amerikaansche havens een schuilplaats zocht in de diepe bergplaatsen van vrachtschepen, en ook hoe ze later daaruit ontsnapte bij het uitladen der stukgoederen in Engeland. Een interessante beschrijving over den trek van deze soort vindt men in: *The Natural geographic Magazine*, May 1937: *Butterfly Travellers*, by C. B. Williams.

Overveen, Sept. 1937.

G. A. BENTINCK.

De overwintering van *Vespa crabro* L.

In het Juli-nummer der Entomologische Berichten van het jaar 1937 komt een bijdrage over dit onderwerp voor, waarin de heer G e y s k e s de veronderstelling oppert, dat, in afwijking van de algemeen gangbare meening, de hoornaar, *Vespa crabro* L., in ons land niet als bevruchte koningin afgescheiden en in het verborgen zou overwinteren, doch dat daarentegen bij deze wespensort de jonge koninginnen gezamenlijk de wintermaanden in het nest waarin zij werden geboren, zouden doorbrengen, in gezelschap van „darren” en werksters en door deze laatste worden gevoed met de lichamen der als vetgemeste koeien op stal staande larven. Zijn waarneming, dat zich op 9 Oct. 1936 in een enkel, door hem onderzocht nest een in verhouding tot het aantal der werksters groote hoeveelheid koninginnen (meer dan de helft van het aantal levende individuen waren koninginnen) alsmede zeer vele larven bevonden, bracht hem tot deze, volgens zijn eigen bewering, eenigszins fantastisch klinkende veronderstelling.

Nu is het tijdstip, waarop de heer G e y s k e s het nest onderzocht, m.i. allermint geschikt om gegevens nopens de overwintering te verzamelen. De „hoorntjes” toch zijn insecten, die zich van minder gunstig weer weinig aantrekken en men ziet hen, ook in de zomermaanden, vaak bezig, als andere wespensorten in hun woning wegschuilen. Nu wil het bovendien, dat juist de maand October in ons land in den regel nog veel mooie en vrij warme dagen oplevert, waarop in de nesten van de hoorntjes groote bedrijvigheid kan heerschen. Zoo registreerde ik in den kouden zomer van 1931 te Wageningen in den tuin van het Laboratorium voor Entomologie schaduwtemperaturen van 18, 18, 20, 18½ en 22° C. op achtereenvolgens 2, 3, 6, 9 en 13 October. Dat het in de luwte op door de zon beschenen plaatsen (dus ook in de